

11 MAI 2011

Østre Agder overformynderi

Det Kongelige justis- og politidepartement
Postboks 8005 Dep
0030 OSLO

Dato: 06.05.2011
Vår ref: 2011/2047 - 2
Deres ref: 201100885
Arkivkode: X47
Saksbeh.: Angela Fjogstad
Tlf.: 37013611

AD NY VERGEMÅLSLOV – HØRINGSUTTALELSE OM FORSLAG TIL FORSKRIFT OG LOVENDRINGER

Det vises til departementets brev av 09.02.2011.

Østre Agder overformynderi er et interkommunalt overformynderi for kommunene Arendal, Risør, Tvedestrand, Vegårshei og Åmli.

Vi har følgende kommentarer til enkelte av bestemmelsene.

Forskriften

Ad § 1 Fylkesmannens opplærings-, veilednings og bistandsplikt

Opplæring er viktig for at vergene skal kunne gjøre en god jobb overfor den vergetrengende og hans interesser. Underveis i oppdraget gis veiledning og bistand hvor dette trengs og etterspørres. Det er og vil ikke være praktisk mulig å gjennomføre kurs/møte for den enkelte nyoppnevnte verge i forbindelse med selve oppnevningen. Det er behov for muntlig og skriftlig informasjon til alle nye hjelpeverger. Den sentrale vergemålsmyndigheten, DSV, bør lage et felles materiell for opplegg i forbindelse med kurs og møter med hjelpeverger.

Ad § 2 Fylkesmannens tilsyn med vergene.

Etter dagens ordning har overformynderiet tilsyn med hjelpevergene gjennom at de leverer regnskap ved årets slutt. For mange av hjelpevergene er dette den eneste kontakt vi har med dem gjennom året. Etter ordlyden i den foreslåtte forskriften skal fylkesmannen "løpende følge med på" vergens utførelse av hjelpevergeoppdragene gjennom året. Hvordan dette er tenkt gjennomført kan vi ikke se hvordan er mulig uten en betydelig økning av bemanningen. Vi foreslår at ordlyden i § 2,2 ledd endres slik at "løpende følge med på" fjernes.

Ad § 4 Organisering av vergeberedskap

Fra tid til annen får vi i oppdrag å skaffe verge til dommeravhør av barn eller verge for unge lovbrytere hvor foreldrene ikke kan stille som verge enten på grunn av inhabilitet eller andre forhold. Fristen for slik oppnevning er ofte svært kort, timer eller få dager. Det å ha en fast stab til slike behov vil være en forbedring i forhold til dagens ordning, selvom det må sies at

når behovet for setteverge har vært der har vi alltid klart å løse oppgaven på en tilfredsstillende måte. En annen problematikk rundt dette er hvem som skal betale for kostnaden for denne vergeoppnevningen. En må gå ut fra at de umyndige er ubemidlede. Det vil være til stor nytte om forskriften også fastsetter hvem som skal bære kostnadene ved denne type oppnevning.

Ad § 7 regnskapsplikt for eierdeler underlagt fylkesmannens kontroll

Vi merker oss at det legges opp til samme korte frist for avleggelse av regnskap som i dag. Det å kreve inn og kontrollere regnskapene er en tidkrevende prosess og er et arbeid som kommer i tillegg til den daglige drift. Vi har hvert år vært nødt til å søke om utsettelse av fristen for levering av regnskap. Vi foreslår at fristen for å avlegge regnskap utsettes til juni mnd og at det må være mulig å søke om utsettelse av fristen i tillegg slik som i dag.

Ad § 15 – Nærmere om regler om fylkesmannens rett til å få fremlagt dokumentasjon mv.

Ordningen med fremleggelse av legeerklæring og kostnadene for dette bør være som i dag, den enkelte søker betaler for dette selv. Dagens ordning har til nå fungert uproblematisk og det synes derfor unødvendig at staten skal påta seg kostnaden og administrering av dette.

Dersom departementet velger å innføre en slik ordning bør det skilles mellom leger som er tilsynsleger på sykehjem evt. sykehuslege som opptrer på vegne av en helseinstitusjon.

Den sentrale vergemåls myndighet bør sørger for at det utarbeides et skjema til hjelp for legene for utfylling av legeerklæringen. Slik det er i dag er legeerklæringene ofte mangelfulle. Særlig vurderingen av pasientens samtykkekompetanse tas det lett på.

Ad § 18 – godtgjøring til verger

Det hilses velkommen at godtgjøring til verger blir lovfestet. Utfordringen er å finne et riktig nivå på godtgjøringen. Overformyndieriet er enig i at det bør være en fleksibilitet i valg av godtgjøring ved at en enten kan velge fast godtgjøring eller beregne godtgjøring etter medgått tid til vergeoppdraget.

Verger som har det å være verge som næring foreslås benevnes som profesjonell verge og de andre som alminnelig verge. Profesjonelle verger (advokater) lønnes etter den offentlige salærsatsen, andre godtgjøres enten med fast beløp kr. 4000,- eller det legges frem timelister og godtgjøres med en fastsatt timesats. Den foreslåtte timesats på kr. 130 synes å være noe lav.

Vi støtter at satsene reguleres av DSV og at godtgjøringen knyttes opp mot G. Det bør ikke skilles på timesats for faste verger og alminnelige verger (unntak for advokater med egen sats).

Overformyndieriet slutter seg til forslaget om å fritta verger med en godtgjøring som ikke overstiger kr. 4000 fra lønnsoppgaveplikt, med den konsekvens at godtgjøringen også unntas skatteplikt. Unntaket fra skatteplikt vil etter dagens regel bare gjelde når det er den hjelpevergetrengende selv som betaler vergen. Dersom det er Staten som betaler godtgjøringen vil all godtgjøring over kr. 1000,- være skattepliktig. Her bør departementet sørge for at det blir like regler for alle som mottar godtgjøring som hjelpeverge, uavhengig av hvem som står for betalingen.

Ad § 19 godtgjøring til andre enn faste verger.

Alminnelige verger gis godtgjøring dersom det ansees som rimelig. Alminnelige verger som er foreldre til barn av eller ektefelle eller samboer til den som er under vergemål gis bare godtgjøring hvis særlige grunner taler for. Dette synes fornuftig. For øvrig er vi av den oppfatning at § 19 kan sløyfes og at § 18 får et nytt ledd slik at vi har en § som omhandler godtgjøring til verger.

Ad § 20 Dekning av vergens utgifter

Det er fornuftig og arbeidsbesparende for fylkesmannen at det settes en fast årlig utgiftsgodtgjøring. Satsen på kr. 900 som er foreslått vil i de fleste tilfeller å være raus.

Alternativ 1 hvor DSV fastsetter den årlige sats støttes.

Ad § 21 Inntekts og formuesgrensen for dekning av vergens godtgjøring og utgifter.

Østre Agder overformynderi er uenig med departementet i forslaget om inntekts- og formuesgrense for når Staten skal betale utgifter til verge.

Dagens løsning fungerer tilfredsstillende. Vedkommende bør betale selv dersom det er likvide midler etter at det er avsatt midler til å dekke nødvendige behov. Behovene varierer sterkt fra person til person. Om det skal være en formuesgrense bør denne settes en god del lavere.

Det bør imidlertid forskriftsfestes at Staten kan få muligheten til å få refundert tidligere betalt utgifter dersom klienten senere får likvide midler etter salg av eiendom.

Ad § 27 Grensen for hvilke midler som forvaltes av fylkesmannen

Uheldig overskrift da det ikke er grensen for midler som skal forvaltes, men beløpsgrensen for midlene. Det vil kanskje være bedre med "Beløpsgrensen for midler som forvaltes av fylkesmannen"

Departementet foreslår å høyne beløpsgrensen for midler som skal forvaltes fra kr. 75.000 i dag til 2 G.

Med tanke på at det er de mindreåriges interesser vi skal ivareta er vi redd for at en del av de mindreårige vil miste sine midler på grunn av vergenes svake forvaltning og kanskje endog misbruk av midlene dersom beløpsgrensen høynes vesentlig. Men det er alltid en avgrensning i forhold til det offentliges inngripen i private anliggender.

Om beløpsgrensen skal høynes bør den settes til en fast sum og ikke knyttes opp mot G. En fast sum er lettere å kommunisere til befolkningen enn G regulering som ofte ikke er så kjent blant folk.

Noen barn mottar voldsoffererstatning og jo høyere beløpsgrensen settes jo større er sjansen for at disse midlene ikke vil komme barnet selv til gode om en ikke gjør unntak i forskriften for denne type utbetalinger.

Ad § 29 melding om opplysninger for skattemyndighetene om mindreåriges formue.

Ordningen i seg selv støttes, da dette system er mest rettferdig overfor de mindreårige som har egne midler. Opplysningene bør kunne kanaliseres direkte til den enkelte fylkesmann og ikke gå via DSV når adressen til den mindreårige er kjent.

Ad § 37 Hjelpevergens og vergenes plikt til å levere avsluttet regnskap mv.

Dersom ikrafttredelsesdato er en annen enn 31.12. er denne problemstilling aktuell.

Det er unødvendig at vergene skal levere regnskap ved overgangen til Fylkesmannen.

Vergens oppgave pågår uavhengig av overgangen til Fylkesmannen. Det å kontrollere hjelpevergeregnskapene er en omfattende og tidkrevende jobb som vil være uoverkommelig uten at store ressurser ved overgangen til fylkesmannen settes inn. Er også usikker på hvilken egen nytte det er å levere eget regnskap utenom det vanlige årsoppgjøret.

Det foreslås at bestemmelsen utgår, det samme gjelder da også § 36,4 ledd

At overformynderiets regnskap avsluttes ved overgangen til Fylkesmannen ansees naturlig.

Lovendring

Endringsforslag til vergemålsloven § 59 e

Det er fastsatt i bestemmelsens 1. Ledd pkt e at fylkesmannens saksbehandler før oppnevning vedtak treffes skal ha en samtale med den hjelpevergetrengende. Enten i møte eller over telefon. Dette må vi knytte noen kommentarer til.

Østre Agder overformynderi har erfaring fra å prøve å komme i kontakt via telefon med den hjelpevergetrengende. Vår erfaring er at den som blir ringt opp av en fremmed offentlig person, føler det som skremmende og blir urolig av dette. I mange tilfeller ligger det langvarig bearbeiding til grunn før en endelig har fått samtykke av den hjelpevergetrengende som ikke selv innser sin situasjon med hensyn til hjelpebehov i økonomiske saker. Vi har sågar opplevd at søknad om hjelpeverge har blitt trukket tilbake der og da og vedkommende har følgelig ikke fått den hjelp som er nødvendig.

Vi mener denne bestemmelsen går for langt når det gjelder undersøkelsesplikt i forhold til de ressurser som vil måtte brukes på dette og den rettssikkerhet som oppnås. Vi mener klientene er ivaretatt når de selv søker om ordningen, pårørende har uttalt seg og klienten har fått informasjon i forkant og har klagerett og mulighet til å trekke sitt samtykke tilbake i etterkant.

Vi foreslår at denne bestemmelsen i pkt. e fjernes.

Med hilsen

Angela Fjogstad
overformynder

